

2021 notu: Bu yazı 2014'ten ve bu zaman için yumuşak gelebilir. O günlerin şartlarını düşünerek okumayı salık veririm.

Önceki yazıya dâir birkaç itiraz geldi. Onlara dâir bir açıklama yapmak istedim.

Eleştiri neden Gülen'in şahsına yöneldi?

Çünkü sayabileceğimiz diğer örneklerin hepsi *Cemaat'i temsil etmiyor* bahanesiyle savuşturulabilir. Bir kurumu kimin temsil ettiği önceden bellidir ancak Cemaat'i kimin temsil ettiğini bilemiyoruz. Ho-caefendi dışında herkesin sözüne *şahsi görüşleridir, Cemaat'i bağlamaz* demek mümkün. Evet, buna düz tâbiriyle kaypaklık diyoruz ama şaşırdığımızı söyleyemem. Suyu bulandırırken, sağa sola iftira atarken Cemaat'i temsil ettiğini imâ eden adamlar, ertesi gün başka bir olayda dışarda kalabiliyor.

Misal, Hz. Peygamber ﷺ için *kıblesini şaşırdı* diyen adamı sorsan, eminim *Cemaat'i bağlamaz* diyecektir. *Yok bağlar* mı diyeceğim, bağlamıyorsa zorla mı bağlayacağız? ¹

Bu sebeple, Gülen dışındakileri pek konu edinmedim. Zaten gerek de yok, malzeme çok hamdolsun.

Neden fertut kelimesini kullandın?

Gülen'in söylediğinin, yaptığının tamamen bilincinde olduğunu düşünmek işime gelmediğinden. Çünkü bu durumda, akli melekelerini değil, Müslümanlara ihanetini sorgulamak gerekecekti.

Kendi gözümle ne hâlde, kimin telkini altında yaşadığını bilmediğim biri için *ihanet* kelimesini kullanmaktansa *iradesiz, manipüle edilebilir, yaşlı, akli melekeleri zayıf* demeyi tercih ettim. Fertutun *yaşlanmaya bağlı bunama* telmihi de var, ancak kastım bu değildi. Bu sebeple yazıdan o kelimeyi çıkardım.

Hâl sahibi olduğunu tahmin ediyorum velâkin öyle insanların, siyaset kumpaslarına dahil olunca kullanılmalarının kolay olduğunu da biliyorum. Onun Cemaat'teki durumunun düşündüğümüzden daha sembolik olduğuna inanmak zannımın güzelliği açısından işime geliyor.

Bilinçli yapıyorsa, Cemaat tamamen onun kontrolü altındaysa durum çok daha vahim demektir. Velâkin Türkiye'ye gelme iradesi bile şüpheli. Uzun zamandır Cemaat'ten hariç biri tarafından ses veya video kaydı yapılmamış bir insanın bütün bu makinayı çalıştırdığına inanmam zor.

Onu seven insanları neden üzüyorsun?

Sevmemeleri için :]

Bir insanın çok sevilmesi, onu eleştirilemez yapmaz. Justin Bieber'in Gülen'den daha çok seveni var ama bu şartlar altında onu veya sevenlerini müzik zevki açısından ciddiye almıyoruz. Gülen'in sevenleri de, sevgilerini saplantı hâline getirmişlerse, üzülmelerinde bir beis göremiyorum.

¹ Hayır, o söz bir defa kendi hesabından sâdır olduktan sonra, belgesi ve kimin yazdığını izhar ederek tövbe etmediği sürece *hesabıma girmişler* bahanesiyle üzerinden atamaz. Kimseyi tekfir etmek işim değil ama Ehl-i Sünnet'e göre bu söz elfâzı küfürdendir. İmanını ciddiye alan adamın durumu ciddiye aldığı göstermesi, o ciddiye almıyorsa, birilerinin aldırması gerekirdi.

Benim de saygı duyduğum, bazıları ölmüş, bazıları yaşayan, bazıları hür, bazıları hapiste insanlar var. Ancak bunlara yönelmiş bir eleştiriyi, kendime yönelmiş saymam. Kemal Tahir, *Devlet Ana*'da Mevlevilik için *oğlancılık okulu* dediğinde, *vay zındığın önde gideni* deyip kitabı parçalamam. Boratav'ın kitabındaki edepsiz Nasreddin Hoca fıkralarına bakıp, *vay bu zındık mânevi üstadıma ne diyor* demem. Hatta biri Necip Fazıl'ın *o kadar da iyi edebiyatçı olmadığını* söylediğinde, *galiba doğru söylüyorsun, çok **ego** var şiirlerinde* diyebilirim. Gülen bu insanlardan daha büyük, daha önemli bir şahsiyet değil.

Gülen'e kendini *bağlı* hissedenlerin hissiyatına kıyaslayabileceğim bir bağ arıyorum kendimde ama yok. Belki böyle bir intisabım olmadığı için bu kadar rahat konuşuyorum. *Nefes alan putlarıma* sövemezsiniz, çünkü öyle biri yok. Gençliğimde en çok kendisine bağlı hissettiğim Mirzabeyoğlu'na bile böyle bir bağlılığım yoktu.

Onun için belki de mesele Gülen'e söylediklerim değil, bir fâniye bu derece bağlı olmaktır.

Peki bu yukarıdaki mantık Peygamber ﷺ için de kullanılamaz mı? Yani birisi, o zaman Peygamber'e de mi bağlı olmayacağız? diyemez mi?

Bunun cevabı belli. *O istisna* diyerek konuyu kapatmak. Eğer Gülen'e Peygamber'e itaat ediyor gibi itaat eden biri varsa, imanını gözden geçirmesinde fayda var.

Ve dahi Peygamber ﷺ de bu derece *tartışılmaz* bir konumda değildi. Hudeybiye'de Hz. Ömer'in ona bir sebepten ötürü çıkışması ve aynı Ömer'in, vefatından üç gün önce kalem istediğinde *hasta, kendinde değil* deyip engellemesi. Bu *hocamız ne yaparsa haklıdır, ağzından çıkan her tür incelemeden berîdir* anlayışının pek de Peygamber ﷺ için geçerli olmadığını gösteriyor. Dahası şeytanın Peygamber'in ﷺ ağzından çıkanı bile etkileme gücü varsa, falanca hocanın, filanca imamın sözünün de inceleme ve tahkikten vâreste kalabileceğini iddia edemeyiz.²

Böyle söylersen insanlar birbiriyle nasıl konuşacak?

Konuşmak, birbirine zıt fikirde de olsa, birbirinin samimiyetine ve maksadına güvenen insanlar arasında gerçekleşir. Eğer yazıdan anlaşılacak bir şey varsa, o da Gülen'e ve Cemaat'ine bu mânâda güvenmediğimdir.

Böyle bir güven olmadığında, konuşulacak en fazla AK Parti ve Cemaat arasındakine benzer bir *menfaat ittifakı* olabilir. *Ortak düşmanımızı nasıl alt edebiliriz?* ittifakı. İttifak hedefine ulaştığında, taraflar birbirine güvenmediği için hâlihazırdakine benzer bir ârızanın çıkması mukadderdir. Dâimi ittifak ancak samimi taleplerin karşılanmasıyla olur, samimi talepler de ancak ifade edilirse bilinirler. Bir yan-

²Bu meseleyi, vahyin tabiatı ve Hz. Peygamber'in (ve sonra gelenlerin) rolü konusunda bizlere ihtar ve imtihan olarak kabul etmektense, üstünü örtmek işimize geliyor. Çünkü bizde itaat, birinin sözünü *tartışmasız* kabul etmek anlamına geliyor, aklımıza yatmasa bile bunu rasyonalize edebiliyoruz. Allah'ın insana sunduğu gayb imtihanıyla, falancanın saçmalamasını bir tutabiliyoruz. Sözün ne kadar kolay ağzdan çıkabildiğini, anlamının ne kadar kolay çarpıtılabildiğini görmezden gelmek bizi de sorumluluktan kurtarıyor tabii. İşimize gelmesede böyle.

dan tek derdi tefsir dersleriymiş gibi konuşup, bir yandan da devlet politikasına dahil olmaya çabalayana kim, nasıl güvenecek?

Uzaktan Cemaat'in karakterine işlemiş *tedbir* kaygısının, kendi içlerinde bile tam bir samimiyet sağlayamadığını, *vazife* uğruna insanların sustuğunu, çok defa kolun kırılıp yen içinde kaldığını düşünüyorum. Bu durum, sağlıklı büyümüş, ortak değerler etrafında, ne istediğini bilerek bir araya gelmiş bir topluluğa işaret etmiyor.

Fikir adamı değil eleştirisinin sebebi de bu. Hocaefendi, mefkûre ve ideal konusunda pek çok örnek veriyor ve Asr-ı Saadet hayalleri kurduruyor ancak bugüne dair bir mefkûre ve ideale dair bir fikri yok. Bir zaman makinası yapıp, milleti geçmişe yollamayacaksa Cemaat'in en fazla *Liberal Demokratik* dünya düzeni içinde, uysal, yardımsever ve üretken vatandaşlar hâline gelmesini bekleyebiliriz. Daha fazlası için ne irade ne gayret ne fikirleri var.

Cemaat'in *M. Fethullah* hocalarını, bir uçaktan *hidayetçi* olarak inişinin hayalini kurduklarını tahmin ediyorum. Ancak o hayalin ertesi günü ne olacağı konusunda kendisi de dâhil, kimsenin bir fikri yok.

*Yazıda çok fazla **ad hominem** var.*

Bu itiraz yerinde bir itiraz, çünkü bir insandan bahsederken *ad hominem* yapmadan ne söyleyebilirsiniz?

Neticede Cemaat'in kişiliğini nefsinde sembolleştirmiş bir insandan bahsediyoruz. Bu insandan bahsederken de *kişiyle ilgili* birtakım ifadeler kullanmak mecbûri. Eğer ortada, kendisinden ayırayabileceğimiz bir eser, bir düşünce olsaydı, o zaman kişiliğine dokunmadan buna dair bir şeyler yazabilirdim ama yok. Misal, Necip Fazıl'ın *Başyücelik Devleti* bahsini, nasıl biri olduğuna bakmadan ele almak mümkün. *Ya bırak bu kumarbaz adamı, at yarışı delisi birinin fikri* demek *ad hominem* olur.

Buradaysa öyle bir durum yok. Ortada kendini on yıllar süren bir gayretle sembol hâline getirmiş, cemaatinin tek entelektüel varlığı olmuş birine dair, *ad hominem*'e bulaşmadan nasıl yazabilirsiniz?

Bir de *ad hominem*'in pozitif kullanımı mevcut. Bunu Cemaat'in propagandasında her gün görüyoruz. *Falanca insanlar dağda taşta hizmet ediyor, o hâlde söyledikleri doğrudur* minvalinde giden bir sürü söz var. Hatta Hocaefendi'nin söylediklerinin dinen geçerli olduğuna dair argümanların hemen hepsi *ad hominem*. *Bizim hocamız sahabe hayatı yaşıyor, söyledikleri de bunun için doğru* cümlesi, *ad hominem*'dir meselâ. Bir kimsenin söyledikleri, yaşayış tarzına bağlı olmadan doğru veya yanlış olabilir. Papa birinin ayağını yıkadığında teslisin doğruluğuna inanmıyoruz.

Dini ve ahlâki meselelerde, *ad hominem* kullanmadan konuşmak hemen hemen mümkün değil. Çünkü ahlâk *taklit* ile öğrenilir. O sebeple ahlâk söz konusu olduğunda, *kime benzetmek istiyorsun?* sorusu, Peygamber in'ın şiddetle üzerinde durduğu gibi *ahlâken neredesin?* sorusuyla hemen hemen aynıdır.

Sen kimsin? ve Sana bunları yazdıran nefsinı kontrol ettin mi?

Doğrudan bunları söyleyen olmadı ama muhtemelen okuyanların arasında olmuştur.

Ben kimse değilim. Söylediğim sözlerin doğruluğunu ve yanlışlığını kim olduğum üzerinden değerlendiriyorsanız, okumasanız da olur. Kimseye galebe çalmaya çalışmıyorum, kimseden maddi veya mânevi bir ücret talebim, menfaat veya hürmet kaygım yok.

Yazdıklarımın nefsimle münasebetini kontrol ederim. Zaten yazı macerasında gâyelerimden biri nefsimin azıcık islahıdır. Bununla beraber burada, nefsânî davrandığımı, Cemaat ehlini ve Gülen'in şahsını, kudretini kışkandığımı düşünen varsa söylemek isterim: Ben bugüne kadar kimseye *onu bırakın da benim dediğimi yapın* demedim. Birilerinin beni Gülen'in çoklarınca sevildiği gibi seveceğini düşünsem, pılımı pırtımı toplar, ortalıktan kaybolurum. *Sevilmemek* için gayret etmiyorum. Bununla beraber sitedeki yazıları okuyan biri, kendimle ilgili olumsuzlukları da gizlemediğimi ve özenilme gayretim olmadığını fark edecektir.

Ortalıkta dinî ilimlerde kuvvetli, söylediğinde net, sözünü birtakım cemaat veya politika planlarına heder etmeyen, numaradan tevâzu kibrine kapılmayan ve zalimlere cehennem vâdedip, askerleri tezkiye etmeyen alimler de var. Arayınca kalbi mutmain edeni de bulursunuz. Onların sözünü dinlemek benimkini dinlemekten evlâdır.

Mavi Marmara meselesi neden bu kadar önemli?

Orada, olay olduktan *sonra*, *izin alsaydılar* demenin mânâsı, şehit olanların *pisi pisine gittiği* oluyor da, ondan.

O gemi zâhiri hedeflerine ulaşmamış olabilir. Ancak şühedâyâ duyulan hürmet, *izin alsaydılar* gibi bir sözü hakâret hâline getirir. Bu meselâ Akabe biatında, Hz. Peygamber'in ahabı için de söylenebilirdi. Zalimden izin almayı yardımlaşmanın şartı hâline getirmek, *zâlim haklı* demek değil mi?

Gülen'den İsrail'i lanetlemesini herhalde kimse beklemiyordu. Ancak en azından susması zulme uğramışların hakkıydı.

Ecevit'e şefâatini bahşetmesi neden olumsuz bir şey?

Ehl-i Sünnet'in inanç kâidelerinden biri *bir Müslümana, dininden dolayı zulmeden kişi kâfir olmuştur* der. Ecevit, başbakanlığı sırasında dolaylı olarak yaptıkları bir yana, Merve Kavakçı'ya sırf başörtüsü sebebiyle şahsen saldırması ve akabinde herhangi bir tövbe emâresi göstermemesi sebebiyle buna dâhil edilir.

Burada *Ehl-i Sünnet'e göre* değişimin sebebi şu: Ben meselâ Cemaat'in kiblesi şaşanı ve burada Bülent Ecevit için bu kararı verecek bir merci değilim. Dahası günümüzde tekfirin hukuki bir tarafı olmadığı için gereksiz yere anmanın doğru olmadığını da düşünüyorum. Dahası *kâfir* ve *Müslüman* etiketlerindense, bunların işaret ettiği fiilleri anmanın daha doğru olduğu kanaatindeyim.

Bununla beraber, müstahapların detaylarına kadar ballandıra ballandıra anlatabilen bir insanın, bu basit ve temel kâidelerden de haberdar olması gerekir. Bunu bırakıp, o insana şefâatten bahsetmesi biraz tuhaf değil mi?

Bulunduğu pozisyon sebebiyle bu kadar rahat konuşması zor olabilir, velâkin burada da susabilirdi. Ecevit, şu meşhur dershaneleri hakkında kendisine iyilik yapmış olabilir. Ancak bu onun bu milletin son yirmi yılın en büyük belâsı, beceriksiz bir zâlim olduğu gerçeğini değiştirmez.

Ecevit'i Ebu Talip'le karşılaştırmaları da başka bir tuhaflik. Ebu Talip, Mustehziûn'dan değildi ve hiçbir Müslümana zulmetmedi. Aradaki farkı görmek çok mu zor?

E, peki ne yapalım?

Cemaat'in içinde olmanın türlü çeşit sebebi vardır, eminim. Kalacak yer ihtiyacından, Allah rızasına kadar herkesin başka bir gayesi vardır. Hepsine ayrı saygım var. Hatta Cemaat mensubuna saygım yukarıdan aşağıya artar. Nedense yükselmenin, diğer tüm bürokrasilerde olduğu gibi zâhiri başarıya bağlı olduğu kanaati hâsıl oldu bende.

Nâçiz tavsiyem, insanların bu gâyelerini *doğrudan* hedef alması. *Dershane-okul kuralım, oraya gelen çocuklardan bazısını evlere davet edelim, orada dersler yapalım, sonra onlar büyüsün ve bürokratik kademelere gelsin ve ideallerimize yardım etsin*, Nasreddin Hoca'nın peşin para hesabına benzeyen bir plan. Kaç kişide ne kadar çalışıyor, bilmiyoruz. Ancak bu insanların hiçbiri, o bürokrasinin genel karakteri hilâfına bir hayat süremez. Bürokrasinin ekseriyetini de böyle tezgâh mâmulü hâle getirmek mümkün olmadığına göre, sonuçta bir *yardımlaşma kulübü* veya *Mason locası* kabilinden bir şey çıkar en fazla.

Politika yapmak isteyen bir parti bulsun. Muhtaçlara yardım etmek isteyen, çevresindekilere yardım etsin veya güvendiği birilerini vâsıta kılsın. Lise dersi anlatmak isteyen, etrafındakileri toplayıp ders anlatsın. Bürokrasiye yuvalanmak isteyen kanuni yoldan yapsın. Dini kitap okuyup, insanlara anlatmak isteyen, etrafındakileri çağırsın. Ne yapmak istiyorsa, içinde bulunduğu topluluğun o hedefe *doğrudan* bir faydası olduğundan emin olsun. Cemaat'inki gibi dolambaçlı yollardan geçmek için insanın çok fazla *tedbir* alıp, çok fazla hiyerarşiye bulanması gerekiyor. Sonunda kimin kime ne amaçla yardım ettiğinden bîhaber, dünyevi *yükselme* ve *alçalmanın* önemli olduğu bir topluluğa dönüşüyor.

Bir merkezden yönetilmek, yapay bir *güç* duygusu verebilir. Ancak derdi Allah rızası olanın böyle bir güçten kaçması gerekir. Mute harbine giden ordu, Hz. Peygamber'in o zamana kadarki en büyük ordusuydu ve karşısındakilerden daha kalabalık olduğu hâlde neredeyse yeniliyordu. Dünyevi güç Müslümanları da diğerleri kadar aldatır. Evet bir stadyumda insanları toplamak için büyük paralar ve organizasyon gerekir ama onlara stadyumda ancak bir gösteri sunabilirsin ve gösteri, sadece gösteridir.

Bir de tabii, *insanların imanını kurtarmak* için uğraşmanın tuhaflığı var. Kimse kimsenin imanını kurtaramaz. İnsan en fazla güzel bir örnek olabilir. Yoksa insanların kafasından aşağı doktrin yuvarlayarak, onlara nâfile ibadet hesabı sorarak, yapay bir dünyada, diğer insanlardan yalıtılarak ve hele

evlenmemeyi mûteber gösterip *ruhbanlık yazarak* iman kazandırılmaz.

İnsanın imana erişmesi tahkik iledir. Tahkik de her zaman şahsîdir. İçinde bulunduğu topluluk bu tahkiki kolaylaştırabilir veya zorlaştırabilir. Ancak kimse kimsenin namına tahkik edemez. Başkasının tahkikinden kopya çekemez. Çünkü düşüncede ve tecrübede kopya çekmek tahkiki yozlaştıran ve onu hedefinden saptıran en önemli meseledir.

Ama dersaneler ne olacak?

Şimdi, açıkçası dersaneler açık kalsa ve Cemaat'i kapatsalar hiç fena olmaz.

Bu konuda insanların değişik fikirleri olabilir. Bir aklım aceleye gelecek bir konu olmadığını söylüyor ve diğer aklım ise *eğitim sistemi daha ne kadar kötü olabilir ki* diyor. Yani meseleyi sırf bir politika meselesi olarak ortaya getirince, söylenecek çok şey olabilir. Ancak bunu sadece bu işten para kazanan *dershane sahiplerine* değil, velilere, talebelere ve sâir etrafa da sormak gerek. Dershane sahipleri *buraların eğitimi bizden sorulur lan* diye lafa girince, eh, tabii ki, *höst* diyecek birileri de olacak.

Bu konudaki kısa fikrim, sınavların bilgisayarda yazılı yapılması, testin çok sınırlı şekilde kullanılması ve bu sayede o sınavı okuyan öğretmenlerin de kontrol edilebilmesi. Bir talebenin imtihanını okuyan beş öğretmen varsa ve bunların dördü yakın notlar veriyor, biri çok yüksek veya alçak not veriyorsa, misal, o öğretmenin okuduğu diğer sınavları da incelemeye almak mümkündür, vs. Yani işin içinden kâğıdı bir şekilde çıkarınca, optik forma da ihtiyaç kalmaz ama bu tamamen ayrı bir fasıl.

Buradaki derdimiz dershane meselesi değil, bir kısmı ticari müesseseler olduğu hâlde *Allah rızası* ifadesinin bu kadar rahat kullanılabilmesi. Ortalıkta para mevzusu yokmuş, herkes hayrına çalışıyormuş, bu kokuşmuş kırbaçlı başarı sisteminin parçası değilmiş gibi konuşabilmeleri. Neticede (teknik, sosyal, kanuni vs.) araçların Allah rızasına bu kadar rahat mevzu edilmesi ürkütücü. Bu ülkede dersanelerden önce Müslümanlık yok muydu?

Bu yaygaranın asıl üzücü tarafı, çok daha önemli meselelerde sesi çıkmayan, pasifizmi şiar edindiğini hissettiren Cemaat'in aslında o kadar da pasifist olmadığını anlamamız oldu. Demek dershanesine basılınca sesi çıkıyormuş. Yani daha önce sesinin çıkmayışı, ses telleri olmayışından değil, o meselelerin umurunda olmayışındanmış. Bugün bile milletin başka derdi yokmuş gibi, harala gürele, sabahtan akşama dershane sayıklayanların, bir yandan da *hakikat* gibi, *iman* gibi sözleri oluyor. Gülen olur da demiyorlar.

Bir de başından beri, bu dersanelerin sadece dershane olduğunu unutturmak ister bir hâli var. Bu numaraların neticede ters tepeceğini görmemeleri nasıl mümkün bilmiyorum. Cemaat, dersanelerle ilgili derdinin, para mı, insan devşirme mi, yoksa başka bir şey mi olduğunu söyleseydi daha ikna edici olurdu. Gerçek derdinin ne olduğunu söylemeyen hastanın, tedaviden şikayet etmeye ne kadar hakkı var?

Ve maalesef, gerçek derdinin ne olduğunu dinleyecek de, inanacak da güvenim kalmadı.